

stes Beliggenhed ses let paa Kaartet. Af Længderuterne gaar den inderste omtrent et halvhundrede Mile inde i Landet fra nogle Guldlejer, der ligge omtrent under 18° s. Br. og 30° ø. Lg., tæt øst for Tanganjika Søen til Unjamjembe; den ydre Rute ligger kun en Snes Mile fra Kysten og gaar langs Kystbjærgkjødens østlige Affald fra Sambese Floden over Bjærgtet Kilimandjaro til Ækvator:

Ruter.	Omtrentlig	
	Længde i danske Mil.	Udgifter i Kroner.
1. Inderste Længderute frem og tilbage	500	54,000
2. Yderste Længderute fra Sambese til Ækvator	360	36,000
3. Fra Kysten til Njassa Søens nordlige Del og tilbage	126	13,500
4. Fra Nordenden af Njassa til Sydenden af Tanganjika Søen og tilbage	100	10,800
5. Fra Sansibar til Ukerewe og Tanganjika og tilbage	400	43,200
6. Fra Mombas over Kilimandjaro til Ukerewes sydlige Del og tilbage	225	24,300
7. Parallel med 6; fra Kysten over Bjærgtet Kenia til Ukerewes nordlige Del	225	24,300
I alt	1,925 Mil.	207,000 Kr.

Det er saaledes især de hidtil ukjendte eller kun lidet kjendte Egne imellem de store Søer Njassa, Tanganjika og Ukerewe, der ville blive undersøgte i Forbindelse med Landet mellem disse og Østkysten; thi ihvorvel flere rejsende ere komne tværs igjennem dette, have de dog tit fulgt samme Vej, saa at en omfattende Kundskab til Landet fattes. Foruden de mere bestemt betegnede Strækninger, som skulle undersøges, har man paatænkt at arbejde hen til en Undersøgelse af de i det indre Afrika aldeles ukjendte Egne.

O. Irminger.

Tyskerne paa Sydhavssøerne. Det hed for nogen Tid siden, at Preussen omgikkes med den Plan at tage Ny Guinea i Besiddelse, og franske Blade, der jo spore Bismarcks Haand alle Vegne, meddelte som Rygte, at Tysklands Mellemværende med Spanien i Anledning af Suluserne i Virkeligheden skjulte den Bagtanke at tiltage sig Herredømmet over den spanske Koloni, Filippinerne, en Landvinding, der ikke alene i og for sig vilde have stor Betydning, men tillige skaffe Franskmændene i Kotsjinkina et ubehageligt Naboskab og en mægtig Medbejler i de kinesiske Farvande.

Allerede kort efter Krigen 1870 troede Franskmændene og maaske næppe uden Grund at spore Virkningerne af et preussisk Orlogsskibs Nærværelse ved Hue, Hovedstaden i Annam, i det den annamitiske Kejser viste større Umedgjørlighed ved Afgjørelsen af de mange svævende Spørgsmaal, som Franskmændenes Erobring af hans Provinser ved Udlobet af Mekong uundgaelig fremkaldte. For ikke længe siden hed det end videre, at Tyskland havde truffet Overenskomst med Kongen over Tongasøerne om Afstaaelse af en Havn. Denne sidste Efterretning forholder sig rigtig. „Messager franco-american“ meddeler herom følgende:

„Reichsanzeiger“ har nylig kundgjort, at der den 1ste November 1876 er bleven afsluttet en Venskabstraktat mellem den tyske Kejser og Kongen over Tongasøerne, som sikrer Tyskerne Ligestilling med de mest begunstigede Folk og letter Forsyningen med Kul til de tyske Orlogsskibe, der udsendes til Sydhavet for at værne om Tysklands Handelsinteresser. Kongen over Tongasøerne har tilstaaet Tyskland Brugsretten af et Stykke Land paa en af Øerne til der at indrette et Kuloplæg, dog med Forbehold af sin Højhedsret. „Der har imidlertid“, tilføjer „Reichsanzeiger“, „aldrig været Tale om Afstaaelse af en Havn eller nogen som helst Del af Tongasøerne. Slige Efterretninger er lige saa ugrundede som de Rygter, der af og til sættes i Omløb, om at Tyskland tænker paa at skaffe sig Kolonier i de andre Verdensdele“. Saa vidt „Messager franco-american“. — Som man véd, er Oprettelsen af et Kuloplæg fra de europæiske Magters Side tit en Indledning til Erobring eller Tilknytning af vedkommende Land, og det franske Blad har vel ikke helt Uret, naar det gør opmærksom paa, at det næppe er rimeligt, at Bismarck skulde være uvidende om, at Tongasøerne ligge omtrent midt Vejs imellem de to franske Besiddelser Tahiti og Ny Cale-donien, og at disse Øer i Krigstilfælde kunne bruges som

Operationsbasis og i al Fald skaffe Frankrig noget at tage vare ogsaa uden for Evropa. Bladet mener derfor, at den franske Regering i Tide burde have hindret dette ved at annektere Tongasøerne, ligesom Engelskmændene tidligere have gjort med Fidjierne.

At Tyskland søger at faa en Flaadestation i Sydhavet, er for Resten ikke til at undres over, da dets Handelsinteresser ere meget store i disse Egne. Handelen paa de forskellige Sydhavssøer er for en stor Del i Hænderne paa Tyskere og Amerikanere. Et hamburgsk Handelshus I. C. Godefroy u. Sohn driver saaledes en storartet Forretning med Sydhavssøernes forskellige Frembringelser, især med Palmensødder og større end noget andet europæisk Handelshus. Det vidner fordelagtigt for Huset, at det tillige sørger for Øernes videnskabelige Undersøgelse, og at det jævnlig for egen Regning udsender Videnskabsmænd, der besøge de forskellige Øer, som Huset staar i Forbindelse med. Udbyttet heraf findes samlet i et stort Pragtværk over Sydhavssøerne, der endnu ikke er afsluttet, og som Huset bekoster udgivet.

Victor Kieler.

Nyt undersøisk Krater ved Havaji. Som man véd, opstaar der stundom nye Aabninger, der danne en Forbindelse imellem Jordens indre og dens Overflade, og adskillige af dem have faaet en vis Navnkundighed. Af disse nye Vulkaner kan man nævne nogle, der ere opstaaede inde i Landet eller tæt op dertil, saaledes Højen ved Methana i Grækenland, Monte nuovo ved Neapel og Jorullo i Mexico, — andre ude i Havet, saaledes Santorini i Grækenland, Nyø ved Reykjavik, Vulkanen ved den azoriske Ø St. Miguel, fremdeles Vulkanen nordvest for Ascension og ved Juan Fernandez, samt endelig Øen Ferdinandea i Middelhavet. Fremkomsten af en ny Vulkan er imidlertid altid noget meget mærkeligt, som fortjener at noteres. I indøvende Aar skete der den 14de Februar et voldsomt Udbrud i Vulkanen Movna-Loa paa Sandwichsøerne, og 10 Dage efter skete der et undersøisk Udbrud i Nærheden af Havneindløbet i den Bugt, hvor Cook fandt sin Død den 14de Februar 1779. Den sidste Tildragelse beskrives i „Annalen der Hydrographie“ (Hefte VI, 1877) af et Øjenvidne paa følgende Maade:

Da vi den 24de Februar kom i Nærheden af Havneindløbet til Kealakekua-Bugten paa Havaji, saa vi Damp- og Røgsøjler stige op af Havet, og dette var i stærkt Røre, omtrent som om der var en Mængde Hvaler. Overalt drev store Stykker Lava omkring, og de indfødte fortalte, at det undersøiske Udbrud først var blevet iagttaget Kl. 3 om Morgenen; i Førstningen havde man set adskillige røde, grønne og blaa Lys, hvis Oprindelse man ikke havde kunnet forklare sig. Vulkanen syntes at danne en i Fjerdingvej lang Revne, hvorfra der opsteg Damp og Lava; Havdybden er her 100—300 Fod. Om Eftermiddagen roede vi hen til det Sted, hvor Vandet var mest oprørt, og mange store Stykker Lava stege stadig op til Overfladen og stødte imod Baaden. I Løbet af et Minut blev vor Baad truffen af ikke mindre end 6 Stykker Lava, som vare et Par Fod i Tværmaal, men Baaden led ingen Skade, da Lavaen var aldeles blød; naar den kom frem paa Overfladen, var den rødglødende, og den udviklede svovlagtige Damp. Et Sted saa vi flere hundrede Stykker Lava drive omkring; men efter Afkølingen sank de dog snart ned igjen. Vi toge et Par Stykker af den glødende Lava op i vor Baad; den var imidlertid fuldkommen smeltet og saa blød som Klister, og Vandet havde kun trængt en Tomme ind. Vi hørte en Støj, som naar en Bæk løber ned over Klippestykker. og som syntes at hidrøre fra det undersøiske Krater. Dette fortsattes rimeligvis ind under Land, hvor vi opdagede en Revne, som havde en Bredde fra nogle Tommer til nogle Fod; paa enkelte Steder løb Vandet ned i denne Revne. Natten før Udbrudet havde man sporet et stærkt Jordskjælv, som dog ikke syntes at have gjort Skade. — Rimeligvis er det kun den lettere Lava, som stiger op til Overfladen, medens de sværere Stykker blive paa Bunden. Nogle Stykker vare af det saakaldte „Pele's Haar“, en Masse, som dannes af glasagtige Traade, og om hvilken man før troede, at den var dannet ved Vindens Ind-

virkning paa den glødende Lava. Talløse Fisk dræbtes ved Udbrudet, og de indfødte opsamlede dem med stor Iver.

I Kona-Distriktet paa Havaji har man i de sidste 100 Aar ikke mærket noget vulkansk Udbrud. Ved det nærværende Udbrud er det imidlertid godgjort, at de vulkanske Kræfter ogsaa røre sig under Bunden af Kona.

I. S. Hohlenberg.

Mimosefrø, fundet i Jylland. I Anledning af den i „det danske geografiske Selskabs Tidsskrift“ S. 80 stillede Opfordring undlader jeg ikke at meddele, at der i August 1876 blev fundet en Vættentyrre paa Halvøen Skallingen over for Hjerting; den ejes af undertegnede

Fr. A. de Røepstorff.

En ny Afrikarejsende. Adskillige af Læserne ville vistnok mindes, hvorledes det gik den ungarske rejsende Ladislaus Magyar, der i Slutningen af Fyrretyverne og Førstningen af Halvtresindstyverne længe opholdt sig i Riget Bihé, inden for Benguela paa Vestkysten af Sydafrika.*) Da han, der drev Elfenbenshandel, var kommen ind i dette Rige, overraskedes han en Dag ved den Meddelelse, at Kongen tilbød ham en af sine Døtre til Ægte; han tog imod Tilbudet og synes at have været tilfreds med sit Ægteskab. Noget lignende er nu hændt i den østlige Del af Sydafrika og Søndre for Ukereve-Søen, altsaa i de Egne, der for Tiden saa stærkt vække Geografernes Opmærksomhed. I det nys udkomne Hefte af det marseillanske geografiske Selskabs Skrifter**) findes en lille Afhandling, der er undertegnet „Phil. Broyon-Mirambo, Kongen af Unjamuésis Svigersøn“, og tillige er ledsaget af nogle biografiske Oplysninger om Forfatteren. Han er født i Bex i Schweiz og er omtrent 32 Aar gammel. I en Alder af 18 Aar rejste han som Sømand til Sansibar, og paa sin anden Rejse dertil besluttede han at blive derovre, i det han tog Ansættelse i et fransk Handels-
hus. Senere opgav han denne Ansættelse og blev Handelsmand for egen Regning, og han kom da til Kong Mirambo, der fandt saa megen Behag i ham, at han gav ham sin Datter til Ægte. Broyon har to Børn med sin Hustru, og paa sin sidste Rejse fra det indre til Sansibar har han medbragt sin ældste Søn, der skal opdrages af de franske Missionærer der.

Imedens Stanley fortæller***) at Kong Mirambo er af lav Stand, at han først var Tjener eller Drager hos en Araber og dernæst Røverbøvding, indtil han opkastede sig til Konge, meddeler den kongelige Svigersøn helt andre Oplysninger. Mirambo er af kongelig Æt, og da hans Fader var død, blev han af Landets ældste udvalgt til Konge;

hans ældre Broder, der var forbigaaet ved Valget, førte Krig med ham, men blev overvunden, og Mirambo forblev saaledes i Besiddelse af Riget. Paa den Tid, da Mirambo endnu var Prins, rejste han flere Gange ud til Kysten for at sælge Elfenben for sin Fader, og dette har været Grund nok for Araberne til at fortælle Stanley, at Mirambo har været i deres Tjeneste. Kong Mirambo har samlet Unjamuésis til et Rige, der strækker sig fra 32° til 34° s. L. for Gr. og fra 2° 50' til 6° s. Br.; imod Nord grænser det til Ukereve-Søen. Skønt enhver af Underkongerne i dette Rige har Raadighed over sit Lands indre Sager, skal han dog i Krigstilfælde lytte sin Overherre og drage af Sted i Spidsen for sine Soldater; dersom han er ulydig mod sin Overherre, straffes han med Døden, og Mirambo udvælger da hans Efterfølger, almindeligvis blandt Medlemmerne af den afdødes Slægt.

Araberne have tidligere haft Magten i Landet, og der er i Afhandlingen flere Meddelelser om, hvorledes disse have kuert Negrene. Enhver, ligegyldig af hvad Køn eller Stand, der f. Ex. var saa uheldig af Vanvare at ødelægge et eller andet, som tilhørte en Araber, blev tilligemed hele sin Familie gjort til Slave; de bleve alle lagte i Lænker og førte imod Syd til Unjamjembe, hvor Araberne have en Koloni og hvor Slaverne maa dyrke Jorden, eller ogsaa bleve de solgte til et Folk, vesten for Tanganjika-Søen, der da fedede dem for at spise dem.

Afhandlingen indeholder for Resten en Del Oplysninger, særlig om de Folk, der bo i Mirambos Rige; men Forfatteren udtrykker sig med stor Beskedenhed, og han beklager, at han ikke har kunnet give geografiske Oplysninger af større Vigtighed, da han alene har rejst i Handelsanliggender og ikke har de nødvendige Instrumenter. Han ønsker imidlertid at faa saadanne, og han lover at tilsende det geografiske Selskab i Marseille en vidtløftigere Skildring af sine Rejser. Det kan jo hænde, at Mirambos lille Rige vil kunne danne et nyt Udgangspunkt for Undersøgelser i Afrika og et Sted, hvor Evropeerne kunne finde Tilhold og Hjælp ved Udførelsen af det store Værk, Tilintetgjørelsen af Neger-Handelen. Ved det internationale afrikanske Selskabs sidste Møde i Brüssel d. 19de Juni d. A. udtalte man ogsaa Haabet om, at Kong Mirambo og hans Svigersøn vilde yde Hjælp i det Selskabets inden lang Tid udsender en Expedition ind i Landet fra Sansibar; mulig vil der ogsaa blive oprettet et Depot i Unjamuésis.

Ligesom nu til Dags mangen rig Jagtelsker og Idrætsmand har gjort Ture f. Ex. i det indre af Kaplandet, er den Tid maaske ogsaa nær, da saadanne Folk for længere Tid ville tage Ophold i Mirambos Rige. En engelsk Missionær, Mackay, der bor paa Fastlandet over for Sansibar, paataenker at bygge Sporveje, paa hvilke Skinnerne ikke skulle være af Jern, men af haardt Træ, hvoraf der er Overflodighed

Ed. E.

*) En Skildring af hans Foretagender har undertegnede givet i en bengalsk Artikel: „Udsigt over en Del af de nyeste Rejser i Afrika“ (Dr. Steenstrup's „dansk Maanedsskrift“, 2det Bind for 1861).

**) Bulletin de la société de géographie de Marseille (Juli og August 1872).

***) „Hvorledes jeg fandt Livingstone“ (den danske Udgave ved O. Irminger, S. 162).